

Jerzy Okulicz

Winnica, pow. Staszów

Informator Archeologiczny : badania 1, 296-297

1967

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dziska. W wymienionym czasie przebadano wał IV, fosę i wał III. Długość wykopu wynosiła 20 m a szerokość 2 m.

W wyniku badań okazało się, że grodzisko powstało na terenie osady którą na podstawie ceramiki datować można na wiek V, ewentualnie na początek wieku VI. Pozostałością osady jest warstwa kulturowa, o poziomym układzie, rysująca się wyraźnie w profilu przekopanych wałów. Między tymi wałami znajduje się fosa, która przerywa tę warstwę. Miąższość warstwy, jak również nasycenie jej ceramiką, wzrasta w kierunku środka grodziska. Stratygrafia pozostałych warstw jest również zadowalająco czytelna i niczym nie zakłócona.

U podstawy wału IV od strony wewnętrznej znajduje się umocnienie z faszyny. Natomiast przeciwległy brzeg wału III (również podstawa) zabezpieczony jest nie tylko faszyną lecz dodatkowo przykrywanymi ją dość szerokimi, płaskimi palami o układzie równoległym do stoku wału.

Zarówno na powierzchni przekopanych wałów jak i warstwach położonych ponad warstwą datowaną na V- VI wiek nie znaleziono młodszej ceramiki.

W I N N I O A ,
pow. Staszów

Zespół Badań nad Polskim
Średniowieczem U.W. i P.W.

Badania prowadził dr Jerzy Okulicz, finansował Zespół.

Badania sondażowe na zniszczonym przy sypaniu wałów przeciwpowodziowych grodzisku "Okop" w Winnicy koło Połańca rozpoczęte były w 1966 r. W 1967 r. dokonano przekopu przez części-

wo zachowany wał grodziska i środkową część majdanu, uzyskując po obu stronach wykop szerokości 2 m i długości 80 m. Częściowo zachowany układ stratygraficzny na wale i w fosie pozwolił ustalić, że istniały tu trzy fazy umocnień obronnych.

Umocnienia pierwszej i trzeciej fazy uległy pożarom; stan zachowania owych warstw pożarowych nie pozwala na odczytanie charakteru konstrukcji obronnych. Umocnienia fazy II-iej czytelne w przyziemnej części wału, jako ślady zbutwiałycho belek - konstrukcji izbiocowych. Izbioe szerokości 4 m ustawiane były jedna koło drugiej, tak, że po stronie zewnętrznej odstęp między nimi był większy niż po wewnętrznej stronie wału. Pozwalało to utrzymać krzywiznę przebiegu wału. Izbioe wypełnione były gliną i podeypane stromą bermą. Na majdanie grodziska w jego centralnej partii, stwierdzono całkowite zniszczenie nawarstwień wczesnośredniowiecznych przez osadnictwo z XVI-XVII w. Blżej wału zaś zachowała się warstwa wczesnośredniowieczna. Odkryto tam ślady przyziemi dwóch domów, wgłębione paleniska i jamy zasobowe.

Na podstawie odkrytych tu zabytków (esowaty kabłaczek skroniowy, kłódka) i ceramiki można sądzić, że gród w Winnicy funkcjonował w czasie od początku XI w. do połowy XII w. Osady podgrodowe rozrzucone były zapewne na kępach ponadzalewowych doliny Wisły u ujścia rzeki Czarnej. Obecnie owe kępy nie istnieją poza jedną zwaną "Stare Domy", gdzie występuje wczesnośredniowieczna warstwa kulturowa.

Zespół osadniczy w Winnicy to zapewne dawne czoło terytorium kasztelania połanieckiej.